

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2024-10-24
KS/2024:340

Svar på motion av Gunnar Irén (L) om företag som verkar i Ryssland M:32/2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige förklarar motionen besvarad.

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra till stadsledningsförvaltningen kartlägga omfattning, konsekvenser samt tillvägagångssätt för att utöka sanktionerna till att gälla även för upphandlingar under tröskelvärdet och att en rutin införs.

Sammanfattning

Gunnar Irén (L) inkom med rubricerad motion till kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2024. I motionen anges att Solna stad borde visa avståndstagande från Ryssland genom att inte längre köpa in nya varor eller tjänster från företag som betalar skatt eller avgifter till landet – i den mån det finns tillgängliga och likvärdiga varor eller tjänster från andra företag, som inte verkar i Ryssland. I fall som rör konsumtionsvaror såsom exempelvis matvaror eller sanitetsprodukter bör dessa även plockas bort från inventarier och skänkas till välgörande ändamål, eller där så inte är möjligt – destrueras. I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger berörda nämnder och styrelser i uppdrag att välja bort varor och tjänster i enlighet med motionen intention.

Motionen har remitterats till stadsledningsförvaltningen för besvarande.

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina har EU antagit ett antal sanktioner mot Ryssland, samt mot Belarus som aktivt stöder kriget. Syftet med sanktionerna som gäller för alla EU-medlemsstater, är att försvåra krigföringen. Den 8 april 2022 beslutades om förbud mot tilldelning och fortsatt fullgörande av offentliga kontrakt med kopplingar till Ryssland. Redan ingångna kontrakt med sådana leverantörer får inte fullgöras från och med den 11 oktober 2022. I juni i år antog EU-länderna det 14:e sanktionspaketet mot Ryssland.

Stadsledningsförvaltningen anser att det är angeläget att visa solidaritet med Ukraina genom att undvika inköp av produkter från företag som har fabriker och försäljning i Ryssland. I Solna stad har upphandlingsenheten redan infört rutiner i enlighet med EU:s sanktioner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har kopplingar till Ryssland. Stadens upphandlingsenhet följer utvecklingen kring EU:s sanktioner och de direktiv som följer därav noggrant.

Staden har inte fattat beslut om att EU:s sanktioner även ska gälla upphandlingar under tröskelvärdet. Stadsledningsförvaltningen föreslår att förvaltningen ges i uppdrag att kartlägga omfattning, konsekvenser samt tillvägagångssätt för att utöka sanktionerna till att gälla även för upphandlingar under tröskelvärdet och att en rutin införs.

Med hänvisning till att kommuner enligt kommunallagen inte får ha hand om angelägenheter som enbart staten ska ha hand om anser stadsledningsförvaltningen att staden inte ska utesluta leverantörer utifrån Ukrainas svarta lista.

Med hänvisning till att staden har infört rutiner i enlighet med EU:s sanktioner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har kopplingar till Ryssland föreslår stadsledningsförvaltningen att motionen anses besvarad.

Handlingar

- Motion av Gunnar Irén (L) om företag som verkar i Ryssland M:32/2024

Maria Rönnberg
Administrativ chef

Hanna Malm
Kvalificerad utredare

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige

Bakgrund

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina har EU antagit ett antal sanktioner mot Ryssland, samt mot Belarus som aktivt stöder kriget. Syftet med sanktionerna som gäller för alla EU-medlemsstater, är att försvåra krigföringen. Den 8 april 2022 beslutades om förbud mot tilldelning och fortsatt fullgörande av offentliga kontrakt med kopplingar till Ryssland. Redan ingångna kontrakt med sådana leverantörer får inte fullgöras från och med den 11 oktober 2022. I juni i år antog EU-länderna det 14:e sanktionspaketet mot Ryssland.

Sanktionerna är tvingande och upphandlande organisationer är skyldiga att följa dessa. Detta innebär att kommuner inte får fullgöra kontrakt med ryska medborgare eller företag som är etablerade i Ryssland, eller med företag som till mer än 50 procent ägs av eller agerar på uppdrag av ryska medborgare eller företag. Kommuner får inte heller tilldela dessa kontrakt i upphandlingar. Förbudet gäller även underleverantörer och leverantörer vars kapacitet återopas i upphandlingar, om de står för mer än 10 procent av kontraktets värde. Upphandlingsmyndigheten tolkar EU:s förbud mot tilldelning av kontrakt som att det även omfattar avrop från befintliga ramavtal. Organisationer behöver därför identifiera avtal och aktörer som träffas av sanktionerna.

Förbuden mot att tilldela eller fullgöra kontrakt gäller alla kontrakt över upphandlingsdirektivens tröskelvärden. Tröskelvärdet enligt Lagen om offentlig upphandling är för närvarande 2 389 585 kronor för varor och tjänster, och 59 880 179 kronor för byggtreprenader. Sanktionerna gäller inte upphandlingar under tröskelvärdet. Nationella upphandlingsmyndigheten bedömer emellertid att vid nya upphandlingar under tröskelvärdena enligt LOU, LUF och LUK kan

upphandlande organisationer i upphandlingsdokumenten ställa upp en uteslutningsgrund som innebär att de kommer att utesluta leverantörer under samma förutsättningar som gäller enligt sanktionerna.

Det innebär att det är tillåtet, att tillämpa sanktionerna även under tröskelvärdet.

Ukrainas svarta lista

Ukrainas svarta lista är en webbplats som drivs gemensamt av KSE (Kyiv School of Economics) och ett team av ukrainska IT-volontärer. Där presenteras de företag som har avslutat sin verksamhet i Ryssland men också en lista över företag som har valt att fortsätta sin verksamhet på den ryska marknaden. Ukrainas svarta lista har ingen direkt rättslig betydelse för upphandlande organisationer och EU:s sanktioner betyder inte att alla organisationer på Ukrainas svarta lista berörs av bojkotten.

Kommunen har även att beakta kommunallagen (2017:725), i sitt beslutsfattande. Av lagen följer bland annat att kommuner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar. Kommuner får emellertid inte ha hand om sådana angelägenheter som staten ska ha hand om, vilket exempelvis kan innefatta utrikespolitik. Av praxis framkommer att beslut att undvika varor från ett specifikt land vid kommunala upphandlingar setts som utrikespolitiska manifestationer som inneburit att kommunerna överskridit sin kompetens (se bl.a. RÅ 1969 ref. 52 och RÅ 1983 2:71).

Förvaltningsrätten i Göteborg, har även i ett färskt avgörande av den 12 september 2024 i mål nr 6956–24, gjort bedömningen att en kommunal nämnd överskridit sin kommunala befogenhet genom att manifestera sitt ogillande till vissa staters agerande genom att besluta att förvaltningen ska sluta köpa in produkter ursprungsmärkta från stater (Israel) som bedriver illegal ockupation av andra stater. Även Förvaltningsrätten i Malmö, har genom ett avgörande av den 20 september 2023 i mål nr 10102-23, gjort bedömningen att en kommun överskridit sina kommunala befogenhet genom att besluta om sådana sanktioner som utgör en markering mot ett land och hänför sig till det utrikespolitiska området.

Solna stads åtgärder med anledning av sanktionerna

Staden har infört rutiner i enlighet med EU:s sanktioner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har kopplingar till Ryssland. Bland annat begärs att leverantörerna undertecknar en sanningsförsäkran att de inte omfattas av sanktionerna. Redan ingångna avtal hanterades under april-maj 2022, genom utskick av ett formulär för besvarande. Uppföljningen av svaren hanterades avtalspecifikt beroende på vilka svar staden fick in.

Stadsledningsförvaltningens synpunkter

Stadsledningsförvaltningen anser att det är angeläget att visa solidaritet med Ukraina genom att undvika inköp av produkter från företag som har fabriker och försäljning i Ryssland. I Solna stad har upphandlingsenheten redan infört rutiner i enlighet med EU:s sanktioner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har kopplingar till Ryssland. Stadens upphandlingsenhet följer utvecklingen kring EU:s sanktioner och de direktiv som följer därav noggrant.

Staden har inte fattat beslut om att EU:s sanktioner även ska gälla upphandlingar under tröskelvärdet. Stadsledningsförvaltningen anser dock att sanktioner ska tillämpas även under tröskelvärdet om det inte är olämpligt i något enskilt fall. Stadsledningsförvaltningen föreslår att

förvaltningen ges i uppdrag att kartlägga omfattning, konsekvenser samt tillvägagångsätt för att utöka sanktionerna till att gälla även för upphandlingar under tröskelvärdet och att en rutin införs.

Med hänvisning till att kommuner enligt kommunallagen inte får ha hand om angelägenheter som enbart staten ska ha hand om anser stadsledningsförvaltningen att staden inte ska utesluta leverantörer utifrån Ukrainas svarta lista.

Med hänvisning till att staden har infört rutiner i enlighet med EU:s sanktioner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har kopplingar till Ryssland föreslår stadsledningsförvaltningen att motionen anses besvarad.

MOTION

Solna stad ska inte stödja företag som finansierar Putins krig

Solna stad har tidigare i bred politisk enighet vidtagit flera åtgärder för att stötta Ukraina. Det är mycket bra, och visar på en i detta sammanhang stark moralisk kompass hos alla partier som har stått bakom sådana beslut. Bland annat flaggar staden med ukrainsk flagga utanför vårt stadshus och har inlett processen med att etablera en ukrainsk vänort.

Tyvärr finns det flera aktörer i samhället som uppenbarligen saknar moralisk kompass. Många sådana aktörer är olika företag som fortsätter att finansiera Rysslands folkrättsvidriga aggressionskrig genom att betala skatt och avgifter i Ryssland.

Solna stad borde i sin tur visa sitt avståndstagande från sådan cynism, genom att inte längre köpa in nya varor eller tjänster från dessa företag – i den mån det finns tillgängliga och likvärdiga varor eller tjänster från andra företag, som inte verkar i Ryssland.

I fall som rör konsumtionsvaror såsom exempelvis matvaror eller sanitetsprodukter bör dessa även plockas bort från inventarier och skänkas till välgörande ändamål, eller där så inte är möjligt – destrueras. Det gäller exempelvis tillagningskök samt i olika automater i kommunens lokaler. Men samma princip bör även gälla andra varor eller tjänster där det är möjligt.

Det är viktigt att Solna fortsätter agera med nya beslut till stöd för Ukraina. Genom stadens betydande konsumentmakt kan vi fortsätta göra skillnad, den enda kostnaden för Solna stad är invand bekvämlighet.

Liberalerna föreslår därför:

- att kommunfullmäktige ger berörda nämnder och styrelser i uppdrag att välja bort och plocka bort varor och tjänster i enlighet med motionens intention.

Gunnar Irén
Liberalerna